

'มือลั่น' พุทธกรรมนำห้วน ของชาวโซเซียล M8

อ ย่าคิดเชื่อว่าแค่มีสมาร์ทโฟน
ในมือแล้วจะทำให้คุณเป็นใหญ่
ทำอะไรได้ตามอำเภอใจ
ทุกอย่าง

เที่ยวไปแชะภาพคนอื่นตามที
สาธารณะ อัดเสียงการสนทนา คลิป
วิดีโอ ปลอ่ยเผยแพร่ลงในโซเซียลเน็ต
เวิร์ก จะด้วยความสนุกคะนอง หรือด้วย
เหตุผลกลใดก็ตาม ระวังจะติดคุก
หัวโต

เช่นเดียวกับพวกกองเชียร์ทั้งหลาย
ใช้ว่าจะปลอ่ดภัยไร้กังวล เพราะแค่คลิก
ไลค์ คอมเมนต์ หรือแชร์ต่อโดยรู้เท่าไม่ถึง
การณ์ ก็อาจพลอยช่วยไปด้วย

**ใครๆ ก็เป็นนักข่าวได้
(จริงหรือ)**

เดี๋ยวนี้ใครๆ ก็ชอบยกมือถือขึ้นถ่าย
รูป อัดคลิปวิดีโอ ตั้งแต่นักข่าว เทียว
สังสรรค์ เจอเรื่องถูกใจบนท้องถนน หวัง
แชะแล้วแชร์ บอกต่อให้คนอื่นได้รับรู้
ผ่านโลกออนไลน์ บางครั้งพัฒนาไปถึงขั้น
แฉ ตีแผ่ เปิดโปงปัญหาต่างๆ เพื่อปลุก
ให้สังคมตาสว่าง

"เป็นเรื่องที่ตึน๊ะ แนวคิดที่ใครๆ ก็
เป็นนักข่าวพลเมืองได้ ทุกคนมีเครื่องมือ
ทันสมัยเท่าเทียมกันหมด สามารถผลิต
สื่อเองได้ ทำให้ชาวโซเซียลมีพาวเวอร์ เช่น
เดียวกับที่นักข่าวมีปากกา มีกล้องถ่ายรูป
ยิ่งโตมาในยุคที่ยุทูปมีสโลแกนว่า
Broadcast Yourself ทวิตเตอร์บอกว่า

'มือลั่น' พุทธกรรมนำห้วน ของชาวโซเซียล

What are you doing เพชฌัญญูกรอกหูว่า
What's on your mind ยิ่งทำให้คนรู้สึก
อยากแสดงความคิดเห็น อยากบันทึก
เรื่องที่คิดว่ามีความสำคัญ

แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะถูกสอนมาให้เป็นผู้
สื่อข่าว เขาไม่ได้เรียนกฎหมายจริย
ธรรมสื่อ จรรยาบรรณสื่อ ความรับผิดชอบ
ในเชิงวิชาชีพเขาไม่รู้จัก สิ่งเดียว
ที่รู้คือชื่อเสียงทางสังคมในโลกโซเซียล

ถ้าโพสต์เรื่องไม่จริง คนก็จะรุมประณาม
ถ้าจริง ก็จะถูกยกสถานะขึ้น ด้วยการ
กดไลค์ กดแชร์"

ธาม เชื้อสถาปนศิริ นักวิชาการ
สถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ (สวส.)
อธิบายถึงปรากฏการณ์ "แชะแล้วแชร์
พีเวอร์" ให้ฟัง

เขามองว่ายุคเพชฌัญญูทำให้ข่าวเร็วขึ้น
กว่าหนังสือพิมพ์ถึง 7 เท่า คนเสพติด

ความเร็ว ทำให้ขาดการตั้งคำถาม ขาด การตรวจสอบข้อมูลที่ส่งต่อกันมา หาก วิพากษ์วิจารณ์ไม่ระมัดระวัง อาจสร้าง ปัญหาบานปลายใหญ่โตขึ้นมาได้

ไฮเปอร์-เรียลลิตี้ฟิวอร์

ยกตัวอย่างคลิป หรือภาพถ่ายเจ้า ปัญหาที่เป็นประเด็นถกเถียงของคนใน สังคมได้อย่างร้อนแรง เช่น คลิปเสียงแม่ ดาราสาวคนหนึ่งกำลังเคลียร์ข้อครหาเรื่องลูก สาวไปแย่งสามีชาวบ้าน คลิปการโต้เถียงกัน อย่างดุเดือดของผู้จัดการโรงแรมกับลูกค้า คลิป สาวทอมบอยวิวาทกับชายวัยกลางคนเรื่องจอด รถขวางหน้าบ้าน คลิปครุฑปักหมุดทหารเกณฑ์ คลิปเจ้าหน้าที่รัฐกร่าง คลิปดารานุ่มใหญ่ วิพากษ์การเมือง รวมถึงภาพหลุดไปเปลือยสยิว กิวโดยไม่ตั้งใจของคนดัง ภาพพระสงฆ์ปฏิบัติ ตนเสื่อมเสีย ตำรวจตั้งด่านเถื่อน ฯลฯ

ถามว่าทำไมคนถึงชอบเสพสื่อประเภทคลิ ปวีดีโอ หรือภาพจากกล้องวงจรปิด ซึ่งล้วน แล้วแต่เป็นภาพเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น

“ยุคนี้เขาเรียกยุค Hyper-Reality คนนิยม ภาพเหตุการณ์จริง สดๆ ร้อนๆ ตื่นเต้นน่า ทวาดเสียว เสมือนกำลังอยู่ร่วมในเหตุการณ์ ด้วย สมัยก่อน ยุค 1.0 โปรดักชันของสื่อที่คน นิยมเสพมีลักษณะโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ข้อ ความหรือภาพ ถูกตกแต่งดีไซน์ไว้สวยงาม หมดจด ต่อมายุค 2.0 เราจะเริ่มเห็นข่าวที่ยิง ตรงจากภาพสนาม อย่างที่สถานีข่าวซีเอ็นเอ็น ี้น รายงานสถานการณ์สงครามในอิรัก

พอมาถึงยุคปัจจุบันที่เรียกว่า ยุค 3.0 คน ไม่ต้องการเสพสาระข่าวสาร หรือความบันเทิง อย่างเดียวอีกต่อไป แต่คนคุ้นชินกับภาพดิบๆ เถื่อนๆ แร้งๆ ไม่มีเติม ไม่มีตัดต่อ ต่างจาก สมัยก่อนที่กองบรรณาธิการมักต้องมาปวดหัว กับการตัดต่อ เช่นเซอร์ ถมดำ เต๋ยวุ้นคนดูชอบ

มันน่าเชื่อถือมากกว่า เหมือนไปอยู่ในเหตุ การณ์เสียเอง”

สอดคล้องกับผลสำรวจจากกรุงเทพโพลล์ เมื่อปี 2551 ระบุว่าคนไทยชอบดูรายการ ประเภทเดือนก๊วยเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจาก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

วัดได้จากความนิยมอย่างท่วมท้นของผู้ชม ที่มีต่อรายการแนวเรียลลิตี้ ไม่ว่าจะเป็น เรื่อง จริงผ่านจอ นาที่ถูกเงิน ระว่างภัย หรือปากโป้ง เป็นต้น ที่มักนำเสนอภาพเหตุการณ์จริง ไม่ว่า จะจากคลิปมือถือ ภาพวีดีโอจากกล้องวงจรปิด ทั้งที่หลุดและตั้งใจเผยแพร่ออกมา

“คนเราไม่รู้ลึกลับว่าโปรดักชันเป็นเรื่องสำคัญ เท่าเรียลลิตี้สดๆ คนให้ความสำคัญต่อประสพ การณ์ขณะนั่งรับชมมากกว่า คลิปพวกนี้ทำให้ พวกเขาารู้สึกกำลังนั่งดูสดๆ กับคนทั่วโลก” นักวิชาการชื่อดังกล่าว

“ถ้าคุณไม่ได้เป็นนักข่าว คุณจะ
ไม่ได้รับความคุ้มครองตาม
กฎหมาย ๓๕:๕แล้วแะร์ เสี่ยงคุก
ในหลายข้อหา ทั้งละเมิดสิทธิ
ส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรือ
อาจมีคดีลิขสิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้อง
ด้วย ยกเว้นคุณเป็นนักข่าว จึง
จะได้รับความคุ้มครองในเรื่อง
การหมิ่นประมาท การ
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในแง่การ
รายงานข่าว ฐานะสื่อมวลชน”

ไพบูลย์

ของฟากนักแฮร์

ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ อดีตกรรมการวิ
การวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
(พ.ร.บ.) ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ผู้เชี่ยวชาญกฎหมาย
คอมพิวเตอร์เตือนว่า เพียงแค่คุณเปิด
คอมพิวเตอร์ ขาช้างหนึ่งก็ก้าวเข้าไปอยู่ใน
ตรงแล้ว

“เคยมีผลสำรวจจากสวนดุสิตโพล มี
ประชากรไทยเพียง 20% เท่านั้นที่รู้ว่าเมือง
ไทยมี พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยว
กับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ส่วนใหญ่ยังเข้าใจ
ผิดด้วยว่า การทำผิดกฎหมายคอมพิวเตอร์คือ
การแฉข้อมูลอย่างเดียวนั้น น้ากลัวมาก
นะครับ ใครจะไปรู้ทุกวันนี้มีคดีกองรวมกันเป็น
หมื่นคดีทั่วประเทศ”

นักกฎหมายด้านไอทีหมายเลขหนึ่งของ
ไทยย้ำอีกครั้งด้วยน้ำเสียงชัดเจนว่า แค่ยกมือ
ถือขึ้นมาถ่ายคนอื่นก็ถือว่าผิดกฎหมายฐาน
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแล้ว ยกเว้นคนผู้นั้น
กำลังกระทำความผิด แล้วถ่ายเพื่อเป็น
พยานหลักฐาน ถึงอย่างนั้นกฎหมายก็ไม่
อนุญาตให้ถ่ายแล้วนำมาวิพากษ์วิจารณ์อย่าง
สนุกปากได้

“ถ้าคุณไม่ได้เป็นนักข่าว คุณจะไม่ได้รับ
ความคุ้มครองตามกฎหมาย แฮะแล้วแฮร์
เสี่ยงคุกในหลายข้อหา ทั้งละเมิดสิทธิส่วน
บุคคล หมิ่นประมาท หรืออาจมีคดีลิขสิทธิ์เข้า
มาเกี่ยวข้องด้วย ยกเว้นคุณเป็นนักข่าว จึงจะ
ได้รับความคุ้มครองในเรื่องการหมิ่นประมาท
การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในแง่การรายงาน
ข่าว ฐานละเมิดลิขสิทธิ์”

วันที่เพชบุรีครองเมือง ทวิตเตอร์คนเล่น
กันนับล้าน โทษจะนิยมถ่ายรูปลงอินสตาแกรม
กันอย่างบ้าคลั่ง ถ่ายแล้วอัป คนแห่กดไลค์

คอมเมนต์ และแชร์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
พฤติกรรมนี้นับว่าล่อแหลมและเสี่ยง
อันตรายมาก

“กลุ่มที่นำเป็นห่วง ผมว่าเป็นพวกที่ไม่ได้
ตั้งใจ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจไปถ่ายคลิป หรือ
ภาพส่วนหนึ่งส่วนใดของเหตุการณ์ ซึ่งไม่ใช่ทั้ง
หมด แล้วใส่ความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ทั้งที่
ไม่ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด อย่างภาพในอินส
ตาแกรมของดาราดังๆ ก็ต้องดูด้วยว่าจะเมด
ลิขสิทธิ์เปล่า ต้องดูว่าเซตเป็น Public รีเปล่า
ถ้าเป็น Private จริงๆ เอาภาพเข้ามาเผยแพร่
โดนฟ้องได้นะครับ”

อีกกรณีที่น่ากังวลไม่น้อย หนีไม่พ้นเรื่อง
การใช้คลิปในการใช้ทำ Viral Marketing ของ
นักการตลาดรุ่นใหม่ ทั้งกรณีมีคลิปตบกัน แล้ว
ที่สุดกลายเป็นโฆษณาสินค้า คลิปดาราชู
ตะคอกแฟนคลับ หากคนที่ทำขึ้นมีจุดประสงค์
ทางการตลาดจริง ก็มีความผิดกฎหมายทั้ง
อาญาและลหุโทษ เนื่องจากทำให้ประชาชน
แตกตื่น สับสน เสียหาย และอาจจะผิดไปถึง
พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ปี 2550 ฐานโพสต์ข้อ
ความอันเป็นเท็จ มีโทษจำคุก 5 ปี แล้วแต่กรณี
และเนื้อหาของคลิปนั้นๆ

“วิธีไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ง่ายมาก คือเรื่อง
ที่โพสต์นั้นมั่นใจไหมว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือ
เปล่า ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่
ไม่ ไปทำให้เกิดความเสียหายกับเจ้าของภาพ
ใหม่ ถ้าไม่ อยากดไลค์ กดคอมเมนต์ หรือ
กดแชร์ จงจำไว้ว่าทุกอย่างสามารถตรวจสอบ
ย้อนหลังได้ ถ้าแค่ชม คงไม่มีปัญหาทางก
ฎหมายหรอกครับ”

เป็นคำเตือนของนักกฎหมายคอมพิวเตอร์
มือหนึ่งของประเทศที่ฝากไปยังนักแฮะ นัก
แชร์ นักไลค์ นักคอมเมนต์ทั้งหลาย ให้ระวัง
พฤติกรรม “มือลั่น” ของตัวเองไว้ให้ดี

กฎหมายคอมพิวเตอร์ที่ควรรู้สำหรับชาวโซเชียล

ก่อนแชร์ข้อมูล คลิปวิดีโอ หรือภาพใดๆ ควรพิจารณากฎหมาย 3 ส่วนหลักๆ หนึ่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ว่าด้วยเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จที่อาจสร้างความเสียหายต่อผู้อื่นต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สอง กฎหมายหมิ่นประมาท ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 ฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด

ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยการทำกราวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

สาม การนำข้อมูลของคนอื่นมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพ หรือคลิปวิดีโอโดยไม่ได้รับอนุญาต อาจเจออีกข้อหา นั่นคือกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งสิ่งที่ไม่มิลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ประกอบด้วยเนื้อหาข่าวหรือข้อเท็จจริงประจำวันทั่วไป (ไม่รวมรูปแบบการเขียน) คำพิพากษาศาล คำสั่งราชการ กฎหมาย คำสั่งกระทรวง ทบวง กรม และการรวบรวมเนื้อหาที่ทำขึ้นโดยหน่วยงานรัฐ ถ้านอกจากนี้ถือว่ามีลิขสิทธิ์ทั้งหมด